

Sygn. akt VU 190/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. T.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.

o ustalenie nieistnienia obowiązku zwrotu nienależnie pobranej części uzupełniającej emerytury rolniczej

na skutek odwołania Z. T.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.

z dnia 28 grudnia 2012r. sygn.(...)

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że wnioskodawca Z. T. nie pobierał w okresie od 1 lutego 2012 roku do 18 listopada 2012 roku nienależnie części uzupełniającej emerytury rolniczej i w związku z tym nie ciąży na nim obowiązek zwrotu świadczenia w wysokości 7.069,65 (siedem tysięcy sześćdziesiąt dziewięć 65/100) złotych.

Sygn. akt VU 190/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 grudnia 2012 roku wydana z upoważnienia Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...)w T.zobowiązano wnioskodawcę Z. T.do zwrotu nienależnie pobranej w okresie od 1 lutego 2012 roku do dnia 18 listopada 2012 roku części uzupełniającej emerytury rolniczej w wysokości 7.069,65 złotych oraz poinformowano wnioskodawcę, iż kwota ta będzie potrącana z pobieranej emerytury w ratach poczynając od 1 stycznia 2013 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji, złożył w dniu 1 lutego 2013 roku wnioskodawca Z. T. podnosząc, że ani on ani jego żona H. T. nie prowadzili w okresie objętym zaskarżoną decyzją działalności rolniczej.

KRUS wnosila o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

W dniu 28 lutego 2012 roku wnioskodawca Z. T. wystąpił do KRUS z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury rolniczej. We wniosku wskazał, że zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Również w oświadczeniu z dnia 28 lutego 2012 roku wskazał, że zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej od dnia 11 sierpnia 2009 roku, a jego współmałżonek nie jest właścicielem lub współwłaścicielem innego gospodarstwa rolnego.

(dowód: wniosek o emeryturę z dnia 28 grudnia 2012 roku k. 66-67 oraz zaświadczenie dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, okresów podlegających zaliczeniu oraz wysokości opłaconych składek k. 68-72, oświadczenie wnioskodawcy z dnia 28 lutego 2012 roku k.76 akt rentowych)

Decyzją z dnia 12 marca 2012 roku przyznano wnioskodawcy Z. T. prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 lutego 2012 roku.

(dowód: decyzja z dnia 12 marca 2012 roku k. 104 w aktach rentowych)

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2011 roku w sprawie sygn. akt I Ns 1067/11 Sąd Rejonowy w Radomsku stwierdził nabycie spadku po S. i E., małżonkach F., rodzicach H. T., żony wnioskodawcy. W skład spadku wchodziło gospodarstwo rolne położone w S. oraz w Z., które na podstawie ustawy nabyły dzieci zmarłych, w tym żona wnioskodawcy. Postanowienie uprawomocniło się w dniu 20 stycznia 2012 roku.

(dowód: odpis postanowienia z dnia 29 grudnia 2011 roku k.7 akt sprawy)

W dniu 19 listopada 2012 roku H. T. przekazała umową darowizny należny jej udział w gospodarstwie rolnym swojej siostrze W. B..

(dowód: akt notarialny z dnia 19 listopada 2012 roku k.108-109 w aktach organu rentowego).

O fakcie nabycia gospodarstwa rolnego położonego w S. oraz w Z. przez H. T. oraz o fakcie jego przekazania, KRUS powzięła wiadomość w dniu 22 listopada 2012 roku i wszczęła postępowanie wyjaśniające.

(okoliczności bezsporne)

W dniu 18 grudnia 2012 roku organ rentowy stwierdził nadpłatę pobieranej przez Z. T. części uzupełniającej świadczenia emerytalnego za okres od 1 lutego 2012 roku do dnia 18 listopada 2012 roku w wysokości 7.069,65 złotych.

(dowód: notatka służbowa o ujawnieniu nadpłaty k.114 w aktach rentowych)

Zarówno wnioskodawca jak i jego żona nigdy nie uprawiali działek położonych w S., jak i Z., które H. T. nabyła w drodze spadkobrania po zmarłych rodzicach. Małżonkowie zamieszkują we wsi Ż., oddalonej od spornych działek o około 0,5 km.

Ze S. i E. F. zamieszkiwał brat żony wnioskodawcy, J. F.. To J. F. pomagał rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa, a następnie aż do swojej śmierci sam zajmował się prowadzeniem przedmiotowego gospodarstwem. Po śmierci J. F. (w 2011 roku) ziemia leżała odłogiem, nikt jej nie uprawia, nie zamieszkuje w znajdujących się tam budynkach oraz pomieszczeniach gospodarczych.

(dowód: zeznania wnioskodawcy Z. T. k.26 -27 oraz nagranie k.28, zeznania świadków: M. Ś. k.19-20 oraz nagranie k.21 oraz J. M. k.20 oraz nagranie k.21)

W latach 2004-2010 z działek nr(...) położonych w S. gm. P. dopłaty bezpośrednie na nieruchomości rolne pobierał J. F.. W latach 2004-2007 dopłaty te J. F. pobierał z działki nr (...) położonej w Z. gm. S. , natomiast w 2008 roku deklarował we wniosku o przyznanie dopłat na działkę nr (...) w Z., ale płatności nie uzyskał. Od 2008 roku nikt nie pobierał dopłat z działki (...).

(dowód: informacja Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddział w Ł. z dnia 10 czerwca 2013 roku k.24 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwolanie zasługuje na uwzględnienie co skutkuje koniecznością zmiany zaskarżonej decyzji.

Wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy powołał się na przepis art. 28 i art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2008r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) oraz art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 roku emerytura rolnicza przysługiwała ubezpieczonemu rolnikowi, który między innymi zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Przepisy art. 28 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy stanowią natomiast, że wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą; zawieszenie wypłaty dotyczy po pierwsze części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, po drugie emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95% emerytury podstawowej – i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia.

Stosownie do treści art. 28 ust. 3 ustawy o u.s.r. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 roku wypłata m.in. części uzupełniającej świadczenia rentowego ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7, 9 i 10.

Zgodnie z art. 28 ust. 4 pkt 1 uznaje się natomiast, iż emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1. gruntów wdzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

- a. małżonkiem emeryta lub rencisty,
- b. jego zstępnym lub pasierbem,
- c. osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,
- d. małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b) lub c),

Przepisu art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie można jednak, jak to czyni organ rentowy, interpretować w oderwaniu od art. 6 pkt 1 i 3 tejże ustawy.

Zgodnie z zawartą w art. 6 pkt 1 ustawy o u.s.r. definicją przez rolnika rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkujejącą i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia. Pod pojęciem działalności rolniczej należy natomiast rozumieć działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej (art. 6 pkt 3 ustawy).

Oznacza to, że jeżeli ubezpieczony nie prowadzi działalności rolniczej we wskazanym wyżej rozumieniu, to przysługująca mu część uzupełniająca świadczenia nie powinna podlegać zawieszeniu.

Stanowisko takie zostało potwierdzone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 maja 2004 roku w sprawie II UZP 5/04 (OSNP 2004/22/389), w której stwierdzono, że wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy. Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 15 marca 2012 roku w sprawie III AUa 23/12, (LEX nr 1171356), w którym uznał, że wypłata części uzupełniającej świadczenia

rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy.

Przy tym wskazać należy, że za prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym należy traktować zespół czynności, bez których dane gospodarstwo nie mogłoby prawidłowo funkcjonować (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1988 roku, III UZP 8/88, OSNC 1988/12/166).

Przepis art. 28 ust. 4 wprowadza zatem jedynie domniemanie o charakterze wzruszalnym i właściciele gruntów mogą dowodzić, że nie są rolnikami w rozumieniu art. 6 ust. 3 u.s.r.

Należało zatem zbadać, czy w spornym okresie wnioskodawca Z. T. prowadził działalność rolniczą na gruntach rolnych położonych we wsiach S. gm. P. oraz Z. gm. S. odziedziczonych przez żonę wnioskodawcy, H. T. po jej zmarłych rodzicach. Ustalenia tej okoliczności organ rentowy nie dokonał, albowiem wyszedł z założenia, że sam fakt posiadania wskazanych powyżej nieruchomości rolnej, które żona wnioskodawcy w drodze spadkobrania nabyła w okresie pobierania świadczenia emerytalnego przez Z. T., był równoznaczny z prowadzeniem działalności rolniczej.

Ustalając stan faktyczny co do spornej okoliczności Sąd dał wiarę spójnym i logicznym zeznaniom świadków M. Ś. oraz J. M., jak i wnioskodawcy złożonym w niniejszej sprawie, które korespondują z treścią pozostałego materiału dowodowego.

Z dowodów powyższych wynika jednoznacznie, że we wskazanym w zaskarżonej decyzji okresie tj. od 1 lutego 2012 roku do dnia 18 listopada 2012 roku zarówno Z. T. jak i jego żona H. T. nie prowadzili jakiejkolwiek działalności rolniczej również na gruntach rolnych będących przedmiotem sporu, położonych we wsi S. gm. P. oraz w Z. gm. S.

Skoro zaś skarżący nie prowadził działalności rolniczej i nie był rolnikiem w rozumieniu art. 6 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, to nie ciąży na nich obowiązek zwrotu wypłaconych w tym okresie świadczeń na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Podkreślenia wymaga, iż organ rentowy nie przejawiał aktywności dowodowej zmierzającej do wykazania, że wnioskodawca prowadził w spornym okresie działalność rolniczą, poprzestając na twierdzeniu, że o prowadzeniu takiej działalności przesądza sam fakt posiadania nieruchomości rolnej.

W odpowiedzi na odwołanie wnioskodawcy organ rentowy zarzucił ponadto, że w złożonym w dniu 28 lutego 2012 roku odwołaniu, wnioskodawca wskazał, iż od dnia 11 sierpnia 2009 roku nie prowadzi działalności rolniczej oraz, że jego małżonek nie jest współwłaścicielem gospodarstwa rolnego. W ocenie KRUS twierdzenia wnioskodawcy, który zataił fakt odziedziczenia gospodarstwa rolnego, nie są wiarygodne. Organ rentowy zarzucił nadto, iż na skutek podania przez wnioskodawcę nieprawdziwych informacji Z. T. uzyskał prawo do wcześniejszej emerytury rolniczej, której wypłata jest uzależniona od zaprzestania działalności rolniczej, a gdyby o fakcie tym poinformował organ rentowy prawa do tego świadczenia by nie uzyskał.

Argumentacja taka, z przyczyn powołanych w uzasadnieniu co do rozumienia przepisu art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie zasługuje na aprobatę.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.